

R O M Â N I A
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
CABINETUL PREȘEDINTELUI

Palatul Parlamentului
Calea 13 Septembrie nr.2, Intrarea B1, Sectorul 5, 050725, București, România
Telefon: (+40-21) 313.25.31; Fax: (+40-21) 312.54.80
Internet: <http://www.ccr.ro> E-mail: pres@ccr.ro

Dosar nr.1036A/2018

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDICȚIONALĂ
NR. **5348** / **05 JUL 2018**

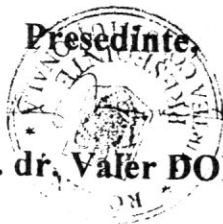
Domnului
Liviu- Nicolae DRAGNEA
Președintele Camerei Deputaților

2/1504 CP / 06.07.2018

În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, vă trimitem, alăturat, în copie, sesizarea formulată de Președintele României referitoare la neconstituționalitatea Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal.

Vă adresăm rugămintea de a ne comunica punctul dumneavoastră de vedere până la data de 3 septembrie 2018 (inclusiv, în format electronic *Word* la adresa de mail ccr-pdv@ccr.ro), ținând seama de faptul că dezbaterile Curții Constituționale vor avea loc la data de 18 septembrie 2018.

Vă asigurăm, domnule Președinte, de deplina noastră considerație.

prof. univ. dr. Valer DORNEANU

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

Dosar nr. 1036A / 2018.

ROMÂNIA

Administrația Prezidențială - Cabinetul Președintelui
CP1/ / 20 / 04.07.2018

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDICȚIONALĂ
NR. 5309 / 04 JUL 2018

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI

ofr 1350

București, iulie 2018

Domnului VALER DORNEANU

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

În temeiul dispozițiilor art. 146 lit. a) din Constituție și ale art. 15 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, formulez următoarea

SESIZARE DE NECONSTITUȚIONALITATE

asupra

**Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 254/2013
privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate
dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal**

Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal a fost transmisă de Parlament Președintelui României, în vederea promulgării, la data de 16 iunie 2018. În opinia noastră, prin modul în care a fost adoptată, legea menționată încalcă principiul bicameralismului prevăzut de art. 61 alin. (2) și de art. 75 din Constituție, astfel cum a fost acesta dezvoltat prin jurisprudența Curții Constituționale. De asemenea, prin conținutul normativ, Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal încalcă dispozițiile art. 1 alin. (5), ale art. 21 alin. (1) și (2) și ale art. 24 alin. (2) din Constituție, precum și convențiile internaționale la care România este parte.

1. Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal a fost adoptată cu încălcarea prevederilor art. 61 și ale art. 75 din Constituție

Potrivit art. 61 din Constituție, Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului român și unica autoritate legiuitoare a țării, iar structura sa este bicamerală, fiind alcătuit din Camera Deputaților și Senat. În jurisprudența sa Curtea Constituțională a reținut următoarele: „Principiul bicameralismului, astfel consacrat, se reflectă însă nu numai în dualismul instituțional în cadrul Parlamentului, ci și în cel funcțional, deoarece art. 75 din Legea fundamentală stabilește competențe de legiferare potrivit cărora fiecare dintre cele două Camere are, în cazurile expres definite, fie calitatea de primă Cameră sesizată, fie de Cameră decizională. Totodată, ținând seama de indivizibilitatea Parlamentului ca organ reprezentativ suprem al poporului român și de unicitatea sa ca autoritate legiuitoare a țării, Constituția nu permite adoptarea unei legi de către o singură Cameră, fără ca proiectul de lege să fi fost dezbătut și de cealaltă Cameră. Art. 75 din Legea fundamentală a introdus, după revizuirea și republicarea acesteia în octombrie 2003, soluția obligativității sesizării, în anumite materii, ca primă Cameră, de reflecție, a Senatului sau, după caz, a Camerei Deputaților și, pe cale de consecință, reglementarea rolului de Cameră decizională, pentru anumite materii, a Senatului și, pentru alte materii, a Camerei Deputaților, tocmai pentru a nu exclude o Cameră sau alta din mecanismul legiferării”. (Decizia nr. 710 /2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 358 din 28 mai 2009, par. 54). De asemenea, Curtea Constituțională a stabilit că dezbaterile parlamentare a unui proiect de lege sau a unei propuneri legislative nu poate face abstracție de evaluarea acesteia în plenul celor două Camere ale Parlamentului. Așa fiind, modificările și completările pe care Camera decizională le aduce asupra proiectului de lege sau propunerii legislative adoptate de prima Cameră sesizată trebuie să se raporteze la materia avută în vedere de inițiator și la forma în care a fost reglementată de prima Cameră. Altfel, se ajunge la situația ca o singură Cameră, și anume Camera decizională, să legifereze în mod exclusiv, ceea ce contravine principiului bicameralismului (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 472/2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 336 din 30 aprilie 2008).

Pe cale jurisprudențială (Decizia nr. 710/2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 358 din 28 mai 2009, Decizia nr. 413/2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 291 din 4 mai 2010, sau Decizia nr. 1.533/2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 905 din 20 decembrie 2011), Curtea a stabilit două criterii esențiale pentru a se determina cazurile în care prin procedura legislativă se încalcă principiul bicameralismului: pe de o parte, existența unor deosebiri majore de conținut juridic între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului și, pe de altă parte, existența unei configurații semnificativ diferite între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului. Întrunirea cumulativă a celor două criterii este de natură a afecta principiul constituțional care guvernează activitatea de legiferare a Parlamentului, plasând pe o poziție privilegiată Camera decizională, cu eliminarea, în fapt, a primei Camere sesizate din procesul legislativ.

Având în vedere dispozițiile constituționale menționate, precum și jurisprudența instanței constituționale, considerăm că Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal a fost adoptată cu nerespectarea cerințelor constituționale ce consacră principiul bicameralismului, potrivit căruia dezbaterile parlamentare a unei propuneri legislative nu poate face abstracție de evaluarea acesteia în plenul celor două Camere ale Parlamentului.

În concret, scopul avut în vedere de către inițiatori a fost acela de a fi consacrat „dreptul persoanei-private de libertate de a participa la funeraliile unui membru de familie și stabilirea unei proceduri efective/eficiente pentru exercitarea acestui drept”. Necesitatea acestei noi reglementări a fost justificată de către inițiatori în contextul pronunțării unui număr de trei hotărâri de condamnare a Statului român de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauzele „Kanalas împotriva României”, „Bragadireanu nr. 2 împotriva României” și „Vonica împotriva României” (aceasta din urmă vizând neacordarea permisiunii de a participa la funeraliile unei rude apropiate în timpul arestului preventiv). Prin această inițiativă legislativă s-a dorit transformarea posibilității de a ieși din penitenciar dintr-o recompensă într-un drept, aplicabil deopotrivă persoanelor arestate preventiv și celor condamnate definitiv, astfel actul normativ adoptat îndepărtându-se de finalitatea urmărită de către inițiatori.

În jurisprudența sa recentă Curtea Constituțională a arătat: „deosebirile de conținut normativ dintre cele două forme ale legii conduc la concluzia nesocotirii principiului bicameralismului, prin existența unei viziuni diferite a Camerei decizionale față de Camera de reflecție asupra anumitor elemente de substanță ale legii” (Decizia nr. 89 din 28 februarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 260 din 13 aprilie 2017, Decizia nr. 62 din 13 februarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 373 din 2 mai 2018).

În cazul legii deduse controlului de constituționalitate, în cadrul dezbatărilor din Camera Deputaților au fost modificate și adoptate o serie de reglementări esențiale, cu privire la modul de executare a pedepselor privative de libertate, intervenții legislative ce nu au făcut deloc obiectul analizei primei Camere competente. Astfel, în ședința din data de 04.12.2017, în calitate de primă Cameră sesizată, Senatul a adoptat Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 245/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, prin care au fost modificate doar prevederile art. 68 alin. (7), art. 80¹, art. 99, art. 100 alin. (1), art. 110 alin. (1¹) și (1²), art. 162 alin. (1¹) și art. 171 din Legea nr. 254/2013, cu referire strictă la dreptul persoanei condamnate ori arestate preventiv de a participa la funeraliile unei rude apropiate.

În forma adoptată în ședința din data de 6.06.2018 Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională, a intervenit și asupra: art. 9 cu privire la calitatea în care participă judecătorul de supraveghere a privării de libertate la ședințele comisiei pentru liberare condiționată; art. 36 alin. (1), art. 37 alin. (1), art. 38 alin. (1) privind criteriile de stabilire a regimului inițial de executare a pedepselor privative de libertate (regim închis, regim semideschis, regim deschis); art. 38¹ privind reglementarea regimului „detenției la domiciliu”; art. 39 alin. (16) și (17), art. 97 privind procedura de judecare a contestației formulate de către persoana privată de libertate împotriva hotărârii prin care este individualizat regimul de executare a pedepsei aplicate; art. 96 alin. (1) lit. f) privind considerarea ca executate a zilelor de închisoare în baza unor lucrări științifice publicate; art. 97 privind atribuțiile judecătorului de supraveghere a privării de libertate de a dispune liberarea condiționată și modificări privind competența instanțelor de judecată.

Din analiza comparativă a formei adoptate de către prima Cameră sesizată (Senatul) și cea adoptată de Camera decizională (Camera Deputaților) rezultă faptul

că textul proiectului de lege a suferit în Camera decizională modificări substanțiale cu privire la obiectul de reglementare și configurație, cu consecința deturnării de la finalitatea urmărită de legiuitor. Se constată astfel, că în Camera decizională au fost adoptate pentru prima dată modificări privind statutul judecătorului de supraveghere care își desfășoară activitatea în locurile de deținere, condițiile pentru liberarea condiționată a persoanelor care execută pedepse privative de libertate, executarea pedepselor privative de libertate la domiciliu, individualizarea regimurilor de executare a pedepselor, competența de a soluționa cererile de liberare condiționată, competența instanțelor de judecată în această din urmă materie.

Față de cele de mai sus, rezultă că legea criticată a fost adoptată de Camera Deputaților cu încălcarea principiului bicameralismului, întrucât, pe de o parte, forma adoptată de Camera Decizională relevă existența unor deosebiri majore de conținut juridic între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului și, pe de altă parte, aceasta se abate de la obiectivele urmărite de inițiatorii propunerii legislative și respectate de prima Cameră sesizată, fapt ce determină neconstituționalitatea acesteia prin raportare la dispozițiile art. 61 alin. (2) coroborate cu cele ale art. 75 din Legea fundamentală.

2. Art. unic pct. 6 din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal încalcă dispozițiile art. 24 alin. (2) din Constituție în conformitate cu care „în tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu”, precum și pe cele ale art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și art. 41, art. 47 și art. 48 din Carta drepturilor fundamentale ale Uniunii Europene

Art. unic pct. 6 din legea criticată modifică alin. (16) și (17) ale art. 39 din Legea nr. 254/2013 după cum urmează: „(16) Contestația se judecă în prezența persoanei condamnate. Persoana condamnată poate renunța în scris la prezența sa, caz în care contestația se judecă în absența persoanei condamnate. La solicitarea instanței, persoana condamnată este adusă la judecată chiar dacă aceasta a renunțat la prezență. (17) Asistența juridică este obligatorie. Dacă persoana condamnată nu își desemnează un avocat, va fi desemnat un avocat din oficiu. Avocatul ales sau

desemnat din oficiu pune concluzii. În cazul în care reprezentantul administrației penitenciarelor participă la judecată, acesta pune concluzii.”

În forma în vigoare, art. 39 al Legii nr. 254/2013 reglementează modul de individualizare a regimurilor de executare a pedepselor privative de libertate, după terminarea perioadei de carantină și observare sau după aplicarea regimului provizoriu, precum și modalitățile procesuale prin care persoana condamnată poate contesta regimul de executare stabilit. Potrivit acestui text persoana condamnată este adusă la judecată doar la solicitarea instanței, în acest caz fiind audiată.

Conform intervenției legislative adoptate prin legea criticată, regula este că judecarea contestației formulate de către persoana condamnată împotriva încheierii judecătorului de supraveghere, prin care îi este respinsă plângerea împotriva deciziei comisiei de individualizare a regimurilor de executare se face în prezența persoanei condamnate. Cu titlu de excepție, judecata poate avea loc și în lipsa persoanei condamnate, dacă aceasta renunță în scris la prezența sa.

Teza a III-a a art. 39 alin. (16) prevede că persoana condamnată poate fi adusă la judecată, la solicitarea instanței, chiar dacă aceasta a renunțat la prezență; însă, în modificarea preconizată nu se mai prevede obligativitatea audierii persoanei condamnate când este adusă la judecată la solicitarea instanței de judecată, ceea ce nu clarifică motivul pentru care ar fi solicitată această prezență, în lipsa obligativității audierii sale. Apreciem că această reglementare este de natură a aduce atingere dreptului efectiv la apărare; aceasta în condițiile în care dreptul de a fi ascultat garantează oricărei persoane posibilitatea de a-și exprima în mod efectiv și util punctul de vedere în cursul procedurii specifice reglementate de art. 39 din lege. Or, audierea persoanei private de libertate, atunci când aceasta nu renunță la prezența sa în fața instanței, impune nu doar să ia act de prezența sa fizică în sala de judecată, ci să se procedeze la ascultarea sa efectivă, ca o măsură concretă de realizare a dreptului la apărare. În opinia noastră, posibilitatea instanței de judecată de a nu asculta persoana condamnată încalcă și principiul egalității armelor, ca element fundamental al unui proces echitabil, legea reglementând doar posibilitatea reprezentantului administrației locului de deținere de a pune concluzii, atunci când este prezent.

3. Art. unic pct. 1, 8, 10, 13 și 14 din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor

privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal încalcă prevederile art. 1 alin. (5) din Constituție sub aspectul clarității, preciziei și previzibilității

a) La art. unic pct. 8 din legea criticată, în cadrul Capitolului V al Legii nr. 254/2013 – referitor la drepturile persoanelor condamnate - se introduce un nou articol, art. 80¹, cu denumirea marginală „dreptul de a participa la ceremonia funerară”. Astfel, „(1) Permisie de ieșire din penitenciar se acordă pentru participarea pe teritoriul țării, a persoanei condamnate la înhumarea sau incinerarea soțului sau soției, a unui copil, părinte, frate sau soră, ori bunic sau bunică. (2) Solicitarea pentru ieșirea din penitenciar pentru cazul prevăzut la alin. (1) va fi însoțită de precizarea, de către deținut, a locului din țară unde urmează să se deplaseze și a itinerarului urmat. Verificările privind existența cazului de deces invocat în cererea de acordare a permisiunii de ieșire se efectuează de conducerea penitenciarului, în cel mult 24 de ore de la formularea cererii. Dacă verificările nu se finalizează în termenul de 24 de ore, permisie de ieșire va fi acordată. (3) Permisie de ieșire din penitenciar pentru cazul prevăzut la alin. (1) se acordă, pe o durată de cel mult 5 zile, tuturor persoanelor condamnate. Conducerea penitenciarului va asigura pază pe toată durata permisiunii de ieșire pentru condamnatul cu privire la care apreciază că prezintă un pericol pentru ordinea publică în cazul ieșirii din penitenciar. (4) Formularea cu rea-credință de cereri pentru cazul prevăzut la alin. (1) constituie abatere disciplinară foarte gravă”.

Considerăm că norma este neclară și deci contravine dispozițiilor art. 1 alin. (5) din Constituție în componenta sa privind calitatea legii, întrucât - deși în vederea corelării cu noua soluție legislativă este abrogat art. 99 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 254/2013 (art. unic. pct. 11 din legea criticată) - dispozițiile art. 99 alin. (5) referitoare la procedura acordării învoirilor pentru acest motiv rămân în vigoare.

b) Art. unic pct. 13 al legii criticate introduce două noi alineate, alin. (1¹) și (1²) la art. 110 din Legea nr. 254/2013, cu următorul cuprins: „(1¹) Persoanele arestate preventiv au dreptul, în aceleași condiții ca și persoanele condamnate, de a participa la înhumarea soțului sau soției, a unui copil, părinte, frate sau soră, ori bunic sau bunică. Nu beneficiază de acest drept persoanele arestate preventiv pentru participarea la săvârșirea faptei care a produs decesul pentru care se solicită

permisiunea de ieșire din arest. (1²) Pe durata învoirii sunt interzise contactarea sau purtarea de discuții cu orice persoană implicată, în orice calitate, în cauza în care s-a dispus arestarea preventivă, precum și orice acțiune care ar duce la îngreunarea, tergiversarea sau zădărnicierea urmăririi penale. Încălcarea acestei interdicții constituie abatere disciplinară foarte gravă”.

Aceste modificări sunt însă lipsite de previzibilitate întrucât nu precizează, în cazul persoanelor arestate preventiv, care este autoritatea ce efectuează verificarea veridicității motivelor invocate, cine acordă permisiunea pentru părăsirea locului de reținere ori arest preventiv ori cum și de către cine se realizează paza persoanelor arestate preventiv, pe durata învoirii. Prin trimiterea realizată de către legiuitor la „aceleași condiții ca și persoanele condamnate” s-ar putea interpreta că verificările și paza ar trebui să fie efectuate de către conducerea penitenciarului, în condițiile în care persoana care solicită învoirea se află într-un centru de reținere și arest preventiv, dar care funcționează în subordinea unui Inspectorat județean de poliție. Pe de altă parte, semnalăm că în cazul persoanelor arestate preventiv „incinerarea” rudei nu se regăsește printre motivele pentru care se poate formula o cerere de învoire.

c) La art. unic pct. 14 din legea dedusă controlului de constituționalitate art. 162 din Legea nr. 254/2013 este completat cu un nou alineat, alin. (1¹), cu următorul cuprins: „Persoanele internate au dreptul, în aceleași condiții ca și persoanele condamnate, de a participa la înhumarea sau incinerarea soțului sau soției, a unui copil, părinte, frate sau soră, ori bunic sau bunică”.

Această nouă reglementare este de asemenea lipsită de previzibilitate întrucât pentru persoanele internate într-un centru educativ nu este precizată autoritatea ce poate efectua verificarea veridicității motivelor invocate, autoritatea care acordă permisiunea pentru părăsirea centrului, cum și de către cine se realizează paza persoanelor învoite. Prin trimiterea realizată de către legiuitor la „aceleași condiții ca și persoanele condamnate” s-ar putea interpreta că verificările și paza ar trebui să fie efectuate de către conducerea penitenciarului, însă tocmai această trimitere este de natură să facă norma neclară deoarece persoana care solicită învoirea se află într-un centru educativ.

d) Potrivit art. unic pct. 1 al legii criticate se modifică art. 9 alin. (2) lit. e) din Legea nr. 254/2013 în sensul că judecătorul de supraveghere a privării de libertate „participă la ședințele comisiei de liberare condiționată”, fiind înlăturată calitatea sa de președinte al acestei comisii. Art. 97 alin. (2) reglementează componența Comisiei pentru liberare condiționată, aceasta fiind alcătuită din: „directorul penitenciarului, care este și președintele comisiei, directorul adjunct pentru siguranța deținerii și regim penitenciar, directorul adjunct pentru educație și asistență psihosocială și un consilier de probațiune din cadrul serviciului competent potrivit legii în circumscripția căruia se află penitenciarul. Secretariatul comisiei se asigură de către șeful serviciului evidență din penitenciarul respectiv.”

În opinia noastră această prevedere este imprecisă, nefiind clar care este rolul judecătorului de supraveghere a privării de libertate care, potrivit modificării art. 9 alin. (2) lit. e) din legea criticată, participă la ședințele comisiei de liberare condiționată pentru ca ulterior, prin modificarea operată în conținutul art. 97 alin. (2) să se prevadă că nu este membru al comisiei de liberare condiționată. În acest sens, pe de o parte nu este clară calitatea în care judecătorul de supraveghere a privării de libertate participă la ședințele comisiei de liberare condiționată de vreme ce textul indicat nu îi recunoaște calitatea de membru al acestei comisii. Pe de altă parte, nu este clar de ce ar participa judecătorul de supraveghere a privării de libertate la ședințele comisiei de liberare condiționată, pentru ca ulterior să se pronunțe prin încheiere asupra liberării condiționate a unei persoane private de libertate.

În raport cu observațiile menționate anterior, subliniem că - potrivit jurisprudenței constante a Curții Constituționale - legea trebuie să întrunească cele trei cerințe de calitate ce rezultă din art. 1 alin. (5) din Constituție: claritate, precizie și previzibilitate. Curtea a statuat că respectarea legilor este obligatorie, însă nu se poate pretinde unui subiect de drept să respecte o lege care nu este clară, precisă și previzibilă, întrucât acesta nu își poate adapta conduita în funcție de ipoteza normativă a legii. De aceea, una dintre cerințele principiului respectării legilor vizează calitatea actelor normative. Așadar, orice act normativ trebuie să îndeplinească anumite condiții calitative, respectiv să fie clar, precis și previzibil. Prin urmare, pe de o parte, legiuitorului îi revine obligația ca, în actul de legiferare, indiferent de domeniul în care își exercită această competență constituțională, să dea dovadă de o atenție sporită în respectarea principiului clarității și previzibilității legii. Pe de altă parte, organelor judiciare, în misiunea de interpretare și aplicare a legii și

de stabilire a defectuozității îndeplinirii atribuției de serviciu, le revine obligația de a aplica standardul obiectiv, astfel cum acesta a fost stabilit prin prescripția normativă (Decizia nr. 405/2016, par. 52).

Curtea a stabilit că cerința de claritate a legii vizează caracterul neechivoc al obiectului reglementării, cea de precizie se referă la exactitatea soluției legislative alese și a limbajului folosit, în timp ce previzibilitatea legii privește scopul și consecințele pe care le antrenează (Decizia nr. 183/2014, par. 23). De asemenea, Curtea a mai reținut că legiuitorul trebuie să se raporteze la reglementările ce reprezintă un reper de claritate, precizie și previzibilitate, iar erorile de apreciere în redactarea actelor normative nu trebuie să se perpetueze în sensul de a deveni ele însele un precedent în activitatea de legiferare; din contră, aceste erori trebuie corectate pentru ca actele normative să contribuie la realizarea unei securități sporite a raporturilor juridice (Decizia nr. 390/2014 par. 32).

4. Art. unic pct. 10 din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal încalcă prevederile art. 1 alin. (5) din Constituție prin lipsa de claritate, contradictorialitatea reglementărilor și menținerea unor paralelisme legislative, precum și ale art. 21 alin. (1) și (2) din Constituție privind accesul liber la justiție

Art. unic pct. 10 din legea criticată modifică alin. (1), (2), (10), (11) și (13) ale art. 97 din Legea nr. 254/2013. Astfel, potrivit alin. (1): „Liberarea condiționată se dispune prin încheiere de către judecătorul de supraveghere a privării de libertate la propunerea comisiei pentru liberare condiționată la cererea persoanei condamnate, potrivit procedurii prevăzute în prezentul articol”. Apreciem că textul menționat este lipsit de claritate, inducând confuzie în interpretarea și, ulterior, în eventuala sa aplicare, întrucât, din modul de redactare nu rezultă dacă judecătorul de supraveghere poate fi sesizat atât de către comisia pentru liberare condiționată, prin propunere, cât și de către persoana condamnată, prin cerere. În lipsa conjuncției „sau” între cele două modalități de sesizare menționate, se poate înțelege că propunerea comisiei pentru liberare condiționată se formulează numai la cererea persoanei condamnate. Lipsa de rigoare în formularea textului menționat creează contradicții și în raport cu art. 587

alin. (1) Cod procedură penală, potrivit căruia „liberarea condiționată se dispune, la cererea sau la propunerea făcută potrivit dispozițiilor legii privind executarea pedepselor, de către judecătoria în a cărei circumscripție se află locul de deținere”.

În alin. (2) al art. 97 este reglementată compunerea comisiei pentru liberare condiționată, din aceasta fiind exclus judecătorul de supraveghere a privării de libertate, căruia îi este atribuită, prin modificările realizate prin alin. (10) al art. 97 competența de a dispune asupra propunerii de liberare condiționată. Excluderea judecătorului de supraveghere din componența comisiei apare ca fiind justificată în condițiile în care, prin modificările preconizate, se intenționează stabilirea în sarcina acestuia a atribuției de soluționare a propunerilor de liberare condiționată. Însă, din nou, această modificare este în vădită contradicție cu art. 587 Cod procedură penală, care stabilește competența de a dispune asupra propunerii sau cererii de liberare condiționată în competența judecătoriei, nu a judecătorului de supraveghere, acest fapt fiind de natură să contravină art. 1 alin. (5) din Constituție.

Potrivit alin. (11) al art. 97: „În cazul în care comisia pentru liberare condiționată constată că persoana condamnată nu întrunește condițiile pentru a fi liberată condiționat, în procesul-verbal întocmit potrivit alin. (6) fixează un termen pentru reexaminarea situației acesteia, care nu poate fi mai mare de un an. În cazul în care cererea de liberare condiționată este formulată înainte de îndeplinirea condiției privind îndeplinirea fracțiunii prevăzute de Codul penal, iar perioada rămasă de executat până la împlinirea acestei fracțiuni este mai mare de un an, termenul stabilit de comisie va fi data împlinirii fracțiunii prevăzute de Codul penal. În cazul în care perioada rămasă de executat până la împlinirea acestei fracțiuni este mai mică de un an, termenul fixat de comisie poate depăși data împlinirii fracțiunii prevăzute de Codul penal, dar nu poate fi mai mare de un an. Încheierea de respingere a liberării condiționate poate fi atacată cu contestație la judecătoria în circumscripția căreia se află penitenciarul de către persoana condamnată în termen de 5 zile de la comunicare.”

Această modificare a competenței în soluționarea cererilor de liberare condiționată, realizată asupra art. 97 alin. (10) și (11) nu este coroborată cu textele în vigoare din Codul de procedură penală, respectiv din art. 587, care au fost menținute și care stabilesc alte reguli de competență. Astfel, textul stabilește competența exclusivă a comisiei pentru liberare condiționată în stabilirea termenelor pentru reexaminarea situației persoanelor private de libertate, judecătorul de supraveghere a

privării de libertate neavând nici un rol în stabilirea ori cenzurarea noilor termene de reexaminare. Se constată astfel că, prin modificările preconizate, este reglementată posibilitatea contestării la instanța de judecată doar a încheierii de respingere a liberării condiționate.

Potrivit art. 9 alin. (3) din Legea nr. 254/2013, atribuțiile administrativ-jurisdicționale ale judecătorului de supraveghere a privării de libertate se exercită în cadrul procedurilor speciale prevăzute în lege și se finalizează printr-un act administrativ-jurisdicțional, denumit încheiere. Încheierea judecătorului de supraveghere a privării de libertate care poartă asupra liberării condiționate (potrivit dispozițiilor art. 97 alin. 1) poate fi atacată la judecătorie doar în cazul în care se dispune respingerea liberării condiționate (art. 97 alin. (11), teza ultimă). Or, limitarea dreptului de a contesta încheierea judecătorului de supraveghere doar în această situație este de natură să încalce dispozițiile art. 21 alin. (1) și (2) din Constituție, întrucât limitează dreptul persoanei private de libertate de a se adresa instanței și în ipoteza pronunțării altor soluții, precum și dreptul administrației locului de deținere de a ataca o eventuală soluție de admitere a cererii de liberare condiționată, dispusă cu încălcarea dispozițiilor legale.

5. Prin utilizarea sintagmei „cu violență”/„fără violență” - terminologie neclară și lipsită de previzibilitate - în cuprinsul art. unic pct. 2, 3, 4 și 5 din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal este contrar prevederilor art. 1 alin. (5) coroborate cu cele ale art. 147 alin. (4) din Constituție

Cu privire la infracțiunile comise cu violență, în par. 63 din Decizia nr. 356/2018 Curtea Constituțională a reținut că: „(...) această categorie de infracțiuni este vag circumscrisă, astfel că, în procesul de aplicare a legii, va fi dificil de identificat în mod riguros care infracțiune cade sub incidența interdicției aplicării măsurilor alternative. Mai mult, așa cum arată unul dintre autorii sesizării, respectiv Înalta Curte de Casație de Justiție, în cazul tuturor infracțiunilor în conținutul cărora săvârșirea prin violență reprezintă o modalitate alternativă, din textul de lege „nu rezultă cu claritate dacă numai săvârșirea în concret în modalitatea exercitării violențelor se include în sfera excepțiilor de la aplicarea măsurilor sau dacă, pentru

inclusiunea în sfera excepțiilor, este suficient ca norma de incriminare reținută în încadrarea juridică să prevadă, ca modalitate alternativă, exercitarea violențelor”.

Față de această jurisprudență a instanței de contencios constituțional, considerăm că sintagmei „cu violență”/„fără violență” - terminologie neclară și lipsită de previzibilitate - art. unic pct. 2, 3, 4 și 5 din legea criticată este lipsită de claritate, precizie și previzibilitate, fiind contrară dispozițiilor art. 1 alin. (5) din Constituție. Totodată, prin faptul că perpetuează o soluție legislativă a cărei neconstituționalitate a fost anterior constatată, prevederile art. unic pct. 2, 3, 4 și 5 din legea criticată încalcă și dispozițiile art. 147 alin. (4) din Constituție.

În considerarea argumentelor expuse, vă solicit să admiteți sesizarea de neconstituționalitate și să constatați că Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal este neconstituțională.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
KLAUS - WERNER IOHANNIS

PARLAMENTUL ROMÂNIEI
CAMERA DEPUTAȚILOR

SENATUL

L E G E

**pentru modificarea și completarea Legii nr. 254/2013
privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate
dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal**

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

Articol unic. – Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 514 din 14 august 2013, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 9 alineatul (2), litera e) se modifică și va avea următorul cuprins:

„e) participă la ședințele comisiei pentru liberare condiționată;”

2. La articolul 36, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 36. – (1) Regimul închis se aplică inițial persoanelor condamnate pentru fapte comise cu violență la pedeapsa închisorii mai mare de 3 ani, dar care nu depășește 13 ani.”

3. La articolul 37, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 37. – (1) Regimul semideschis se aplică inițial persoanelor condamnate pentru fapte comise fără violență la pedeapsa închisorii mai mare de 3 ani, dar care nu depășește 13 ani, respectiv persoanelor condamnate la pedeapsa închisorii mai mare de un an, dar care nu depășește 3 ani pentru fapte comise cu violență.”

4. La articolul 38, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 38. – (1) Regimul deschis se aplică inițial persoanelor condamnate pentru fapte comise cu violență la pedeapsa închisorii de cel mult un an, respectiv pentru fapte comise fără violență la pedeapsa închisorii mai mare de un an, dar care nu depășește 3 ani.”

5. După articolul 38 se introduce un nou articol, art. 38¹, cu următorul cuprins:

**„Regimul detenției
la domiciliu**

Art. 38¹. – (1) În cazul persoanelor condamnate la pedeapsa închisorii de până la un an executarea pedepsei se realizează prin detenție la domiciliu, cu excepția persoanelor condamnate pentru fapte comise cu violență.

(2) Prevederile alin. (1) se aplică și persoanelor condamnate care mai au de executat 18 luni până la împlinirea fracției minime obligatorii pentru liberarea condiționată din pedeapsa inițială a închisorii mai mare de un an.

(3) Prevederile art. 221 din Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, cu modificările și completările ulterioare, se aplică în mod corespunzător.”

6. La articolul 39, alineatele (16) și (17) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„(16) Contestația se judecă în prezența persoanei condamnate. Persoana condamnată poate renunța în scris la prezența sa, caz în care contestația se judecă în absența persoanei condamnate. La solicitarea instanței persoana condamnată este adusă la judecată chiar dacă aceasta a renunțat la prezență.

(17) Asistența juridică este obligatorie. Dacă persoana condamnată nu își desemnează un avocat va fi desemnat un avocat din oficiu. Avocatul ales sau desemnat din oficiu pune concluzii. În cazul în care reprezentantul administrației penitenciarului participă la judecată acesta pune concluzii.”

7. La articolul 68, după alineatul (6) se introduce un nou alineat, alin. (7), cu următorul cuprins:

„(7) Persoanele condamnate au dreptul de a participa, în condițiile legii, la înhumarea sau incinerarea soțului sau soției, a unui copil, părinte, frate sau soră, ori bunic sau bunică.”

8. După articolul 80 se introduce un nou articol, art. 80¹, cu următorul cuprins:

**„Dreptul
de a participa
la ceremonia
funerară**

Art. 80¹. – (1) Permisie de ieșire din penitenciar se acordă pentru participarea pe teritoriul țării, a persoanei condamnate la înhumarea sau incinerarea soțului sau soției, a unui copil, părinte, frate sau soră, ori bunic sau bunică.

(2) Solicitarea pentru ieșirea din penitenciar pentru cazul prevăzut la alin. (1) va fi însoțită de precizarea, de către deținut, a locului din țară unde urmează să se deplaseze și a itinerarului urmat. Verificările privind existența cazului de deces invocat în cererea de acordare a permisiunii de ieșire se efectuează de conducerea penitenciarului, în cel mult 24 de ore de la formularea cererii. Dacă verificările nu se finalizează în termenul de 24 de ore, permisiunea va fi acordată.

(3) Permisie de ieșire din penitenciar pentru cazul prevăzut la alin. (1) se acordă, pe o durată de cel mult 5 zile, tuturor persoanelor condamnate. Conducerea penitenciarului va asigura pază pe toată durata permisiunii de ieșire pentru condamnatul cu privire la care apreciază că prezintă un pericol pentru ordinea publică în cazul ieșirii din penitenciar.

(4) Formularea cu rea-credință de cereri pentru cazul prevăzut la alin. (1) constituie abatere disciplinară foarte gravă.”

9. La articolul 96 alineatul (1), litera f) se modifică și va avea următorul cuprins:

„f) în cazul elaborării de lucrări științifice publicate sau invenții și inovații brevetate, se consideră 20 de zile executate, pentru fiecare lucrare științifică sau invenție și inovație brevetate.”

10. La articolul 97, alineatele (1), (2), (10), (11) și (13) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„Art. 97. – (1) Liberarea condiționată se dispune prin încheiere de către judecătorul de supraveghere a privării de libertate la propunerea comisiei pentru liberare condiționată, la cererea persoanei condamnate, potrivit procedurii prevăzute în prezentul articol.

(2) Comisia pentru liberare condiționată este alcătuită din directorul penitenciarului, care este și președintele comisiei, directorul adjunct pentru siguranța deținerii și regim penitenciar, directorul adjunct pentru educație și asistență psihosocială și un consilier de probațiune din cadrul serviciului de probațiune competent potrivit legii în circumscripția căruia se află penitenciarul. Secretariatul comisiei se asigură de către șeful serviciului evidență din penitenciarul respectiv.

.....
(10) Procesul-verbal prevăzut la alin.(6), împreună cu documentele care atestă mențiunile cuprinse în acesta, se înaintează judecătorului de supraveghere a privării de libertate, iar procesul-verbal se comunică de îndată persoanei condamnate.

(11) În cazul în care comisia pentru liberare condiționată constată că persoana condamnată nu întrunește condițiile pentru a fi liberată condiționat, în procesul-verbal întocmit potrivit alin. (6) fixează un termen pentru reexaminarea situației acesteia, care nu poate fi mai mare de un an. În cazul în care cererea de liberare condiționată este formulată înainte de îndeplinirea condiției privind îndeplinirea fracțiunii prevăzute de Codul penal, iar perioada rămasă de executat până la împlinirea acestei fracțiuni este mai mare de un an, termenul stabilit de comisie va fi data împlinirii fracțiunii prevăzute de Codul penal. În cazul în care perioada rămasă de executat până la împlinirea acestei fracțiuni este mai mică de un an, termenul fixat de comisie poate depăși data împlinirii fracțiunii prevăzute de Codul penal, dar nu poate fi mai mare de un an. Încheierea de respingere a liberării condiționate poate fi atacată cu contestație la judecătoria în circumscripția căreia se află penitenciarul de către persoana condamnată în termen de 5 zile de la comunicare.

.....

(13) În vederea soluționării contestației privind respingerea liberării condiționate instanța de judecată poate consulta dosarul individual al persoanei condamnate sau poate solicita copii ale actelor și documentelor din acesta.”

11. La articolul 99 alineatul (1), litera e) se abrogă.

12. La articolul 100, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 100. – (1) Constituie abateri disciplinare foarte grave fapta prevăzută la art. 80¹ alin. (4), încălcarea dispozițiilor prevăzute la art. 81 lit. a) – c) și la art. 82 lit. a) – p), precum și determinarea cu intenție a altei persoane condamnate să săvârșească fapta prevăzută la art. 80¹ alin. (4) sau una dintre faptele prevăzute la art. 82 lit. a) – p), precum și încălcarea altor obligații și interdicții prevăzute ca abateri foarte grave în alte acte normative.”

13. La articolul 110, după alineatul (1) se introduc două noi alineate, alin. (1¹) și (1²), cu următorul cuprins:

„(1¹) Persoanele arestate preventiv au dreptul, în aceleași condiții ca și persoanele condamnate, de a participa la înhumarea soțului sau soției, a unui copil, părinte, frate sau soră, ori bunic sau bunică. Nu beneficiază de acest drept persoanele arestate preventiv pentru participarea la săvârșirea faptei care a produs decesul pentru care se solicită permisiunea de ieșire din arest.

(1²) Pe durata învoirii sunt interzise contactarea sau purtarea de discuții cu orice persoană implicată, în orice calitate, în cauza în care s-a dispus arestarea preventivă, precum și orice acțiune care ar duce la îngreunarea, tergiversarea sau zădărnicirea urmăririi penale. Încălcarea acestei interdicții constituie abatere disciplinară foarte gravă.”

14. La articolul 162, după alineatul (1) se introduce un nou alineat, alin. (1¹), cu următorul cuprins:

„(1¹) Persoanele internate au dreptul, în aceleași condiții ca și persoanele condamnate, de a participa la înhumarea sau incinerarea soțului sau soției, a unui copil, părinte, frate sau soră, ori bunic sau bunică.”

15. Articolul 171 se modifică și va avea următorul cuprins:

**„Învoirea din motive
umanitare**

Art. 171. – Învoirea din motive umanitare se poate acorda pentru soluționarea unor probleme sociale, medicale sau pentru sprijinirea familiei, precum și în caz de calamitate.”

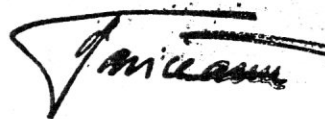
Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin. (1) din Constituția României, republicată.

p. PREȘEDINTELE
CAMEREI DEPUTAȚILOR

CARMEN-ILEANA MIHĂLCESCU

PREȘEDINTELE
SENATULUI

CĂLIN POPESCU-TĂRICEANU

București,
Nr.

Parlamentul României
Camera Deputaților

București, 16 iunie 2018
Nr. PLx346; PLx236, PLx553

Domnule Președinte,

Vă înaintăm, alăturat, în vederea promulgării, în conformitate cu prevederile art.77 alineatul (1) din Constituția României, următoarele legi:

1. Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative;
2. Legea privind înființarea Fondului Suveran de Dezvoltare și Investiții - S.A., precum și pentru modificarea unor acte normative;
3. Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal.

Cu stimă,

**p.PREȘEDINTELE
CAMEREI DEPUTAȚILOR**

PETRU GABRIEL VLASE

**Domnului KLAUS WERNER IOHANNIS
PREȘEDINTELE ROMÂNIEI**